

Nataša Kralj, Prva gimnazija Maribor

VPELJEVANJE ELEMENTOV FORMATIVNEGA SPREMLJANJA V POUK NEMŠČINE NA PRVI GIMNAZIJI MARIBOR

V oddelku drugega letnika nadaljevalne nemščine smo začeli vpeljevati elemente formativnega spremljanja pouka šele v šolskem letu 2013/2014. Čeprav sem kot učiteljica imela določene pomisleke, sem dijakom v začetku šolskega leta na kratko predstavila sodelovanje v projektu in jim hkrati nakazala priložnost, ki se jim ponuja, tj., da v okviru pouka nemščine izrazijo izobraževalne potrebe in s tem bolj aktivno sodelujejo v vseh fazah pouka: od načrtovanja učnih ciljev do evalvacije učnih dosežkov.

Ker se je že v prvem letniku izkazalo, da je skupina 18 dijakov glede predznanja nemškega jezika na zavidljivo visokem nivoju, je bilo učiteljevo prilagajanje njihovim izobraževalnim potrebam (ki so že tedaj presegale zastavljene učne cilje po učnem načrtu) nujno potrebno. V ta namen bo predstavljen primer vpeljevanja elementov formativnega spremljanja pri pouku nemščine v okviru učnega sklopa Delo in poklici.

V uvodu učnega sklopa so dijaki ugotavljali svoje predznanje s pomočjo viharjenja informacij, njihove ugotovitve sem pisala na tablo v obliki miselnega vzorca Kaj že znam. Nato je sledil korak zastavljanja učnih ciljev in strategij. Glede na to, da so se dijaki z novim pristopom šele spoznavali, so v skupinah izmenjali mnenja o svojih izobraževalnih potrebah, ob tem pa svoja razmišljanja zapisali kot odgovore na zastavljena vprašanja, ki jih prikazuje spodnja tabela.

Tabela 1: Načrtovanje formativnega spremljanja

Kaj že znam?	Katera znanja želim pridobiti?	Kako?
<ul style="list-style-type: none"> pozdravi (uradno, neuradno) našteti poklice sodelovati v telefonskem pogovoru napisati življenjepis (Europass) 	<ul style="list-style-type: none"> znanja iz poslovne komunikacije spoznati nenavadne poklice poiskati s pomočjo svetovnega spleta prosto delovno mesto na nemško govorečem področju sodelovati v predstavitvenem pogovoru za delo 	<ul style="list-style-type: none"> slušne vaje, dialogi poklici: govorni nastopi dijakov iskanje prostega delovnega mesta s pomočjo spletnih portalov, izbira poklica in predstavitev delovnega mesta v razredu pogovor za delo: ogled videoposnetkov, učni listi, simulacija pogovora za delo v razredu in vrstniška povratna informacija

Ko smo izdelali okvirni načrt, so si dijaki glede na osebne potrebe in interes razdelili naloge za uresničitev zastavljenih učnih ciljev (predstavitev delovnih mest, izvedba govornih nastopov, določitev parov za simulacijo pogovorov za delo ...). Da bi bili dijaki v svoji »aktivni« vlogi tudi uspešni, je bilo treba izdelati tudi kriterije uspešnosti. Ti niso nastali v uvodu pri načrtovanju učnega sklopa, pač nekoliko pozneje v procesu spoznavanja in usvajanja učnih vsebin predvsem na primerih dobrih učnih praks, ki sem jih kot učiteljica poskušala podati pri pouku. Da bi kriterije uspešnosti dijaki vzeli za svoje in jih ponotranjili, so pri nastajanju le-teh morali aktivno sodelovati in se z njimi tudi strinjati. Kot učiteljica sem jim ob tem pomagala z usmerjanjem in postavljanjem vprašanj, npr. *Kdaj je po tvojem mnenju pogovor za delo uspešen? Kako se lahko nanj pripravimo? Na kaj je treba paziti? ...* Tako so nastali kriteriji uspešnosti, ki so dijakom pomagali pri pripravi pogovora za delo in hkrati pri vrstniškem vrednotenju le-teh ob sami simulaciji.

Podobno so nastali tudi kriteriji uspešnosti za govorni nastop, kjer so dijaki vrednotili vsebino, jezikovno pravilnost, pripomočke in prepričljivost govornega nastopa.

Da bi pouk potekal s pomočjo različnih učnih strategij in orodij, so dijaki pri učenju uporabljali tudi IKT (uporaba elektronskih prosojnic in slovarjev, predvajanje videoposnetkov, iskanje prostih delovnih mest na nemško govorečih spletnih portalih, uporaba spletne učilnice za objavo učnih gradiv in zbiranje ter evidentiranje dosežkov

Tabela 2: Pogovor za delo – kriteriji uspešnosti

Das Bewerbungsgespräch				
die Kleidung	angemessen	teilweise angemessen, denn:	nicht angemessen	Kommentar:
die Begrüßung (der Handschlag, der Blickkontakt)	sehr gut	durchschnittlich	schlecht	
Wie heißen die Fragen des potentiellen Arbeitgebers?				
Wie antwortet der Kandidat?	Er ist sehr selbstbewusst, die Antworten überzeugen. Er kennt sich gut aus.	Er antwortet befriedigend, braucht aber ein bisschen Zeit. Er kennt sich ziemlich gut aus.	Er wirkt nervös, die Antworten überzeugen nicht. Er kennt sich nicht aus.	
Der allgemeine Eindruck	sehr gut	gut	durchschnittlich	schlecht
Würdest du diesen Kandidaten einstellen? Begründe deine Antwort.				

dijakov ter za refleksijo o izvedenem tematskem sklopu z evalvacijskim vprašalnikom, kjer so dijaki izrazili mnenje o učnih vsebinah, uresničitvi učnih ciljev in refleksijo o izvedbi učnega sklopa, morebitnih izboljšavah ... Nekaj refleksij dijakov:

- *Všeč mi je bilo, da smo lahko povedali, kaj se želimo naučiti in kaj že znamo oz. s čim smo že seznanjeni. Lahko bi se sama izboljšala s tem, da bi naredila več vaj.*
- *Ta nova metoda, pri kateri lahko učenci sami izbiramo kako, kaj in zakaj bi nekaj obravnavali, se mi zdi zelo zanimiva in bolj pristna.*
- *Izjemno zabavno mi je simulirati pogovor za delo, iz tega sem se tudi veliko naučila.*
- *Zanimivo je bilo gledati sošolce, kako igrajo pogovore za delo, ter opazovati njihove kretnje in mimiko obraza. To nam bo najverjetneje prišlo prav pri dejanskem pogovoru za delo.*
- *Pouk se mi je zdel zelo drugačen. Pri nobenem predmetu še nismo počeli kaj takega. Četudi sem bila samo opazovalka, sem se iz takšne praktične naloge več naučila, kot pa bi se samo z uporabo učbenika in delovnega zvezka. Mislim, da nam je vsem koristila.*
- *Delo je potekalo drugače in zanimiveje kot normalno učenje snovi.*
- *Tema mi je bila nasploh všeč, morda bi dodala še kaj v povezavi s študijem v tujini.*
- *Na temo poklici ne bi ničesar spreminjal. Meni osebno je bila tema všeč, saj se zavedam, da jo bom potreboval v prihodnosti. Verjetno nas bo večina*

hotela delati v tujini in zato je primerna tema pri tujem jeziku, kot je nemščina.

- *Delo, ki smo ga opravili, je bilo večinoma zanimivo. Zdi se mi v redu, da si lahko sami izberemo način dela in da ne delamo le na pridobitvi jezika, ampak tudi na splošnih življenjskih temah.*

Glede na učne dosežke (odlično ocenjeni vsi govorni nastopi in simulacije pogovorov za delo, rezultati pisnega preizkusa znanja – 55 % odličnih ocen, 22 % prav dobrih in 22 % dobrih – in evalvacijski vprašalnik v SU) ugotavljam, da so dijaki z aktivnejšo vlogo pri pouku prevzeli večjo odgovornost za svoje učenje in so izvajali učne dejavnosti v skladu z dogovorom ter na zelo visokem nivoju. Ob tem so izrazili tudi zadovoljstvo, da lahko vplivajo na izbiro učnih vsebin in dejavnosti, saj so posledično bolj motivirani za učenje.

Še posebej so se dijaki izkazali z govornimi nastopi, saj so nastopali zelo suvereno, ob tem pa so pripravili zanimive vsebine za preostale dijake. Zelo so se izkazali tudi s simulacijo pogovora za delo, kjer so dokazali tako govorne zmožnosti kot znanje govornice telesa.

Z vpeljavo elementov formativnega spremljanja v učni proces učitelj navidezno »izpušča vajeti iz rok« in dijakom dopušča aktivnejšo vlogo pri oblikovanju učnega procesa, kar vsaj na začetku ni povsem preprosto. S tem prevzema vlogo mentorja, usmerjevalca in opazovalca, ki daje povratne informacije, ki največkrat niso vezane na številčno oceno. Tako pa si pridobi dijake, ki pokažejo večje zanimanje za učne vsebine in prevzamejo tudi odgovornost za svoj učni uspeh.